

Znanost klimatskih promjena i Hrvatska

GRUPA

**HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG
HRVATSKA**

Potencijali održivosti na europskoj polu-periferiji

dr. sc. Mladen Domazet

Zagreb, Novinarski dom,
23.4.2014.

IPCC 2013/2014

- Nedvojbeno je zagrijavanje u globalnom klimatskom sustavu
 - U drugoj polovici 20.st. zabilježene promjene bez presedana desetljećima do tisućljećima prije
 - Glavni uzročnik je povećanje atmosferske koncentracije CO₂ od 1750.g.
 - Ljudski faktor je najznačajniji izvor povećanja koncentracije CO₂
 - Ekonomski rast i rast stanovništva dvije su najvažnije komponente 'ljudskog faktora'

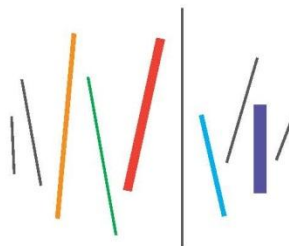
Društvene strategije pod klimatskim ograničenjima

- Klimatske promjene su problem zajedničkih dobara. [Međunarodna] suradnja je ključna za postizanje ciljeva smanjenja budućih CO2 emisija (O. Edenhofer, IPCC WG3)
- IPCC WG3 2014: **od 2000.g. ekonomski rast nadmašio rast stanovništva kao dominantni uzročnik klimatskih promjena**
 - Ekonomija: izvor dobrobiti
 - Od igle do lokomotive
 - Od frižidera do ljetovanja na drugim kontinentima
- Klimatske promjene: fizikalna prijetnja, ekonomski uzroci i posljedice, **društvena i kulturalna transformacija**

Slijed istraživačke suradnje i izvori

IDIZ

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

Domazet, Dolenc i Ančić.
2012. *Trebamo promjenu.*

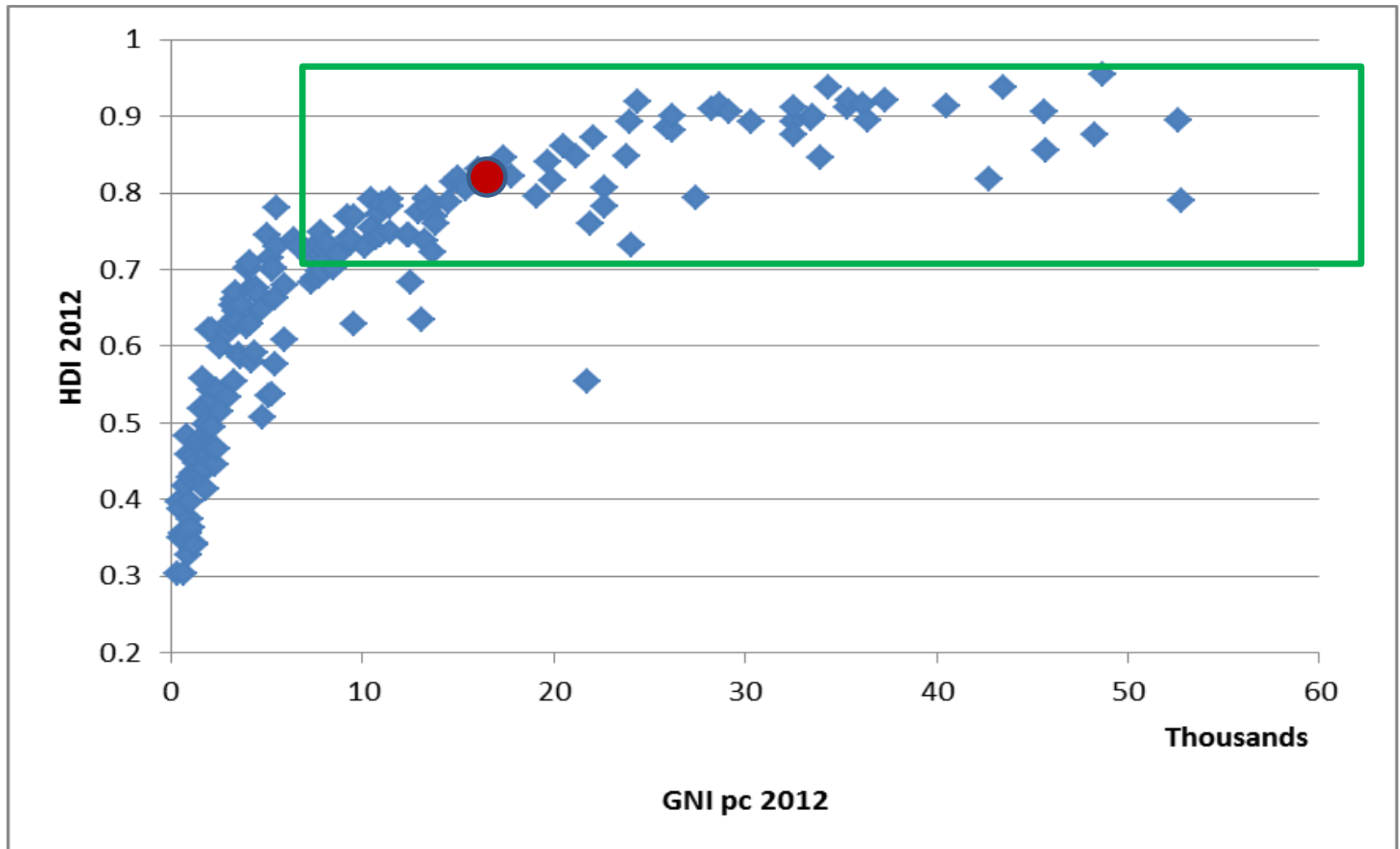
<http://www.hr.boell.org/web/112.html>

DOOR

Domazet i Ančić. 2013.
*Trenutne cijene i radna mjesta
ili zajednička budućnost?*

Bogatstvo (BDP) i razvoj (HDI)

Per capita ekološki otisak (EF)

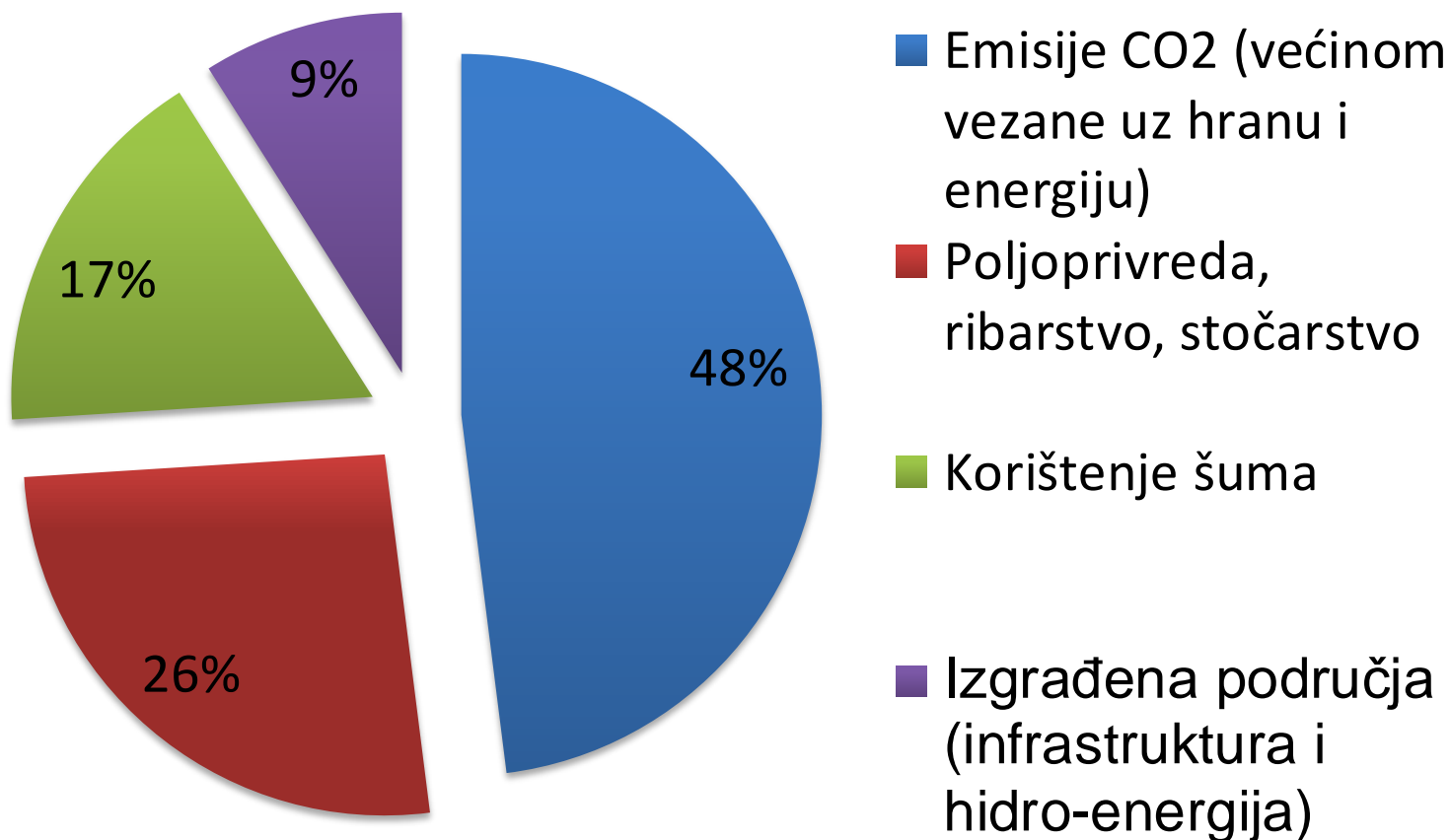
**1 prosječni stanovnik Hrvatske
(4gha)**

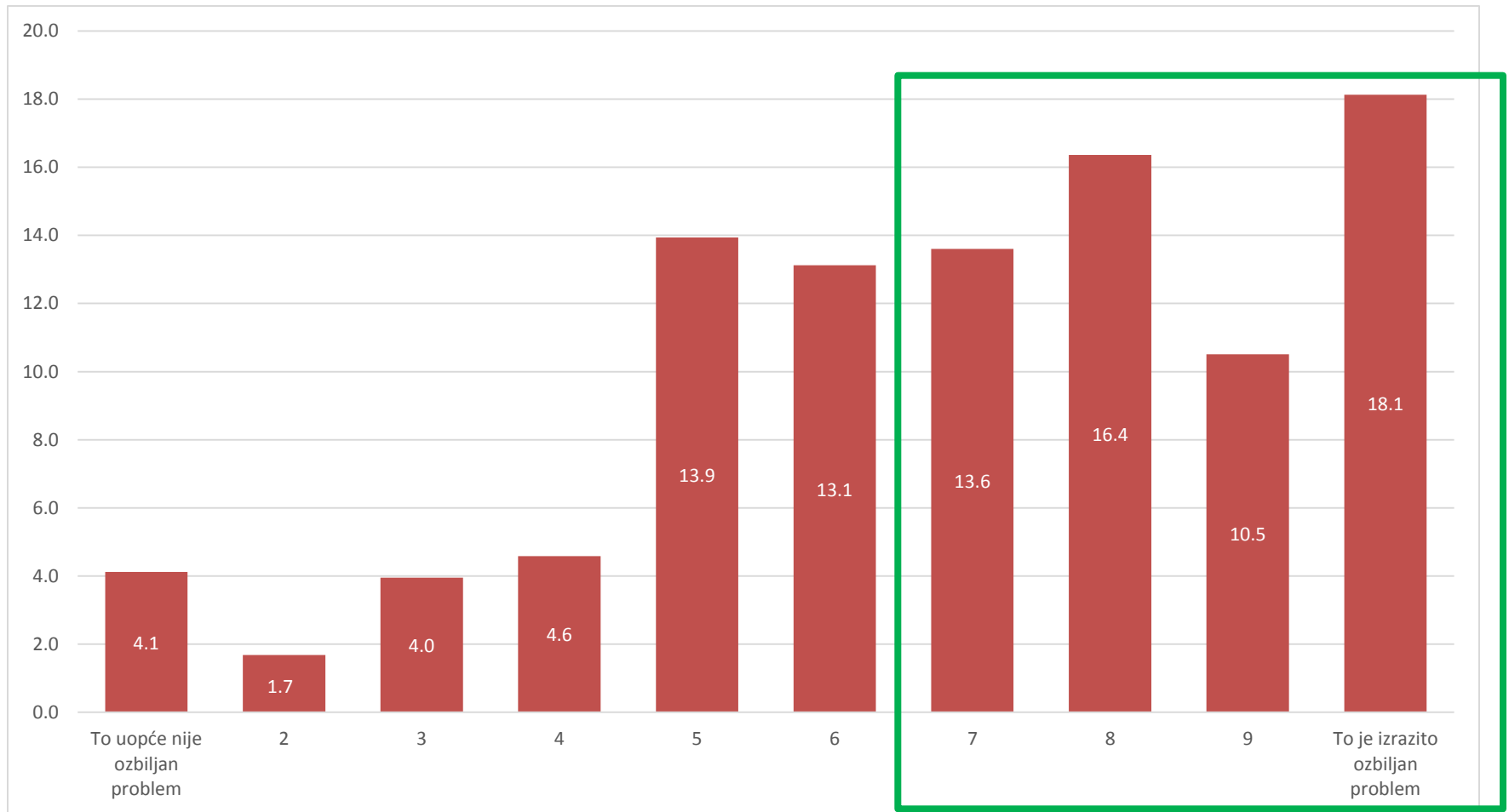
**2 prosječna 'održiva' stanovnika
(2gha)**

Komponente hrvatskog EF

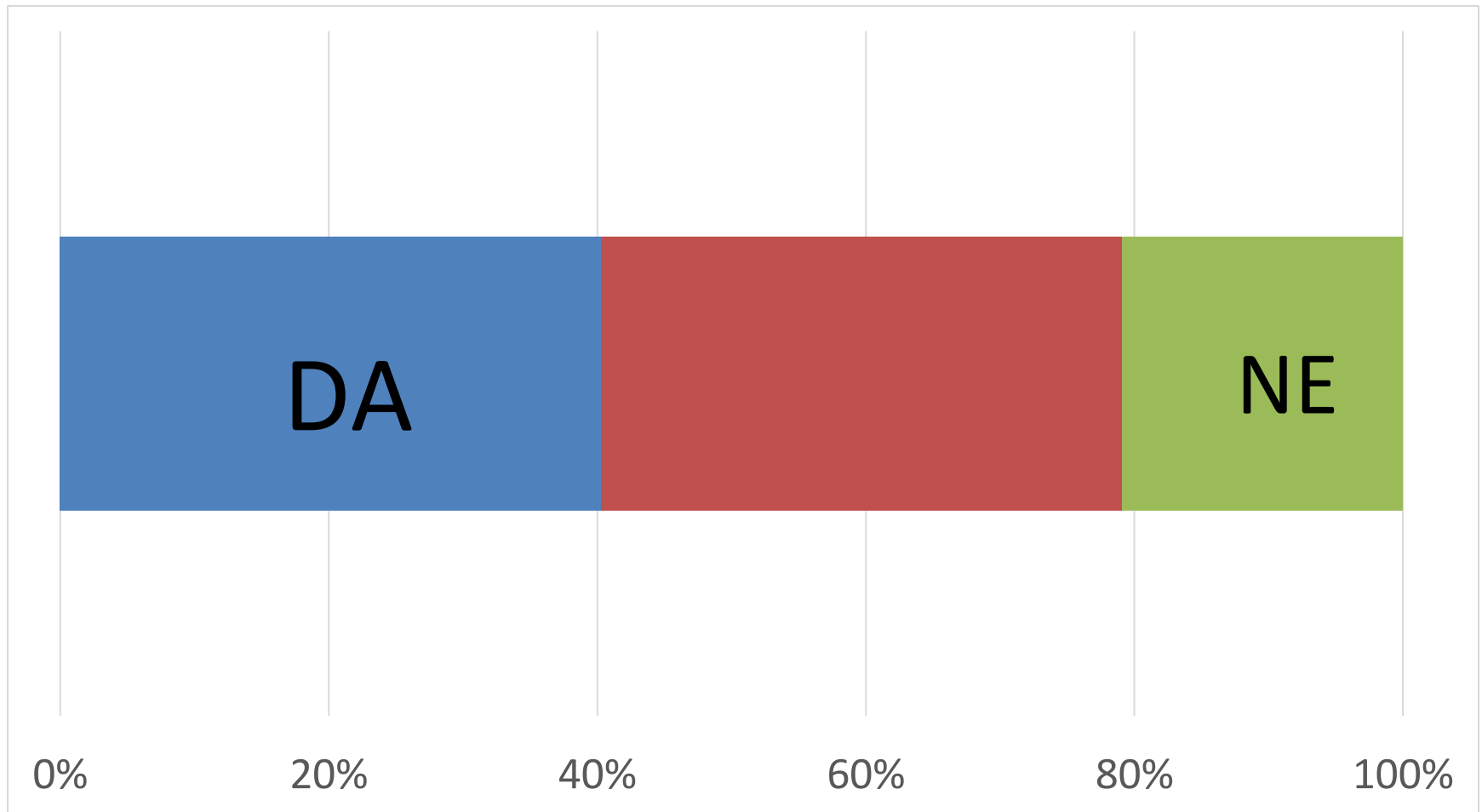
Klimatske promjene su ozbiljan problem? (2013)

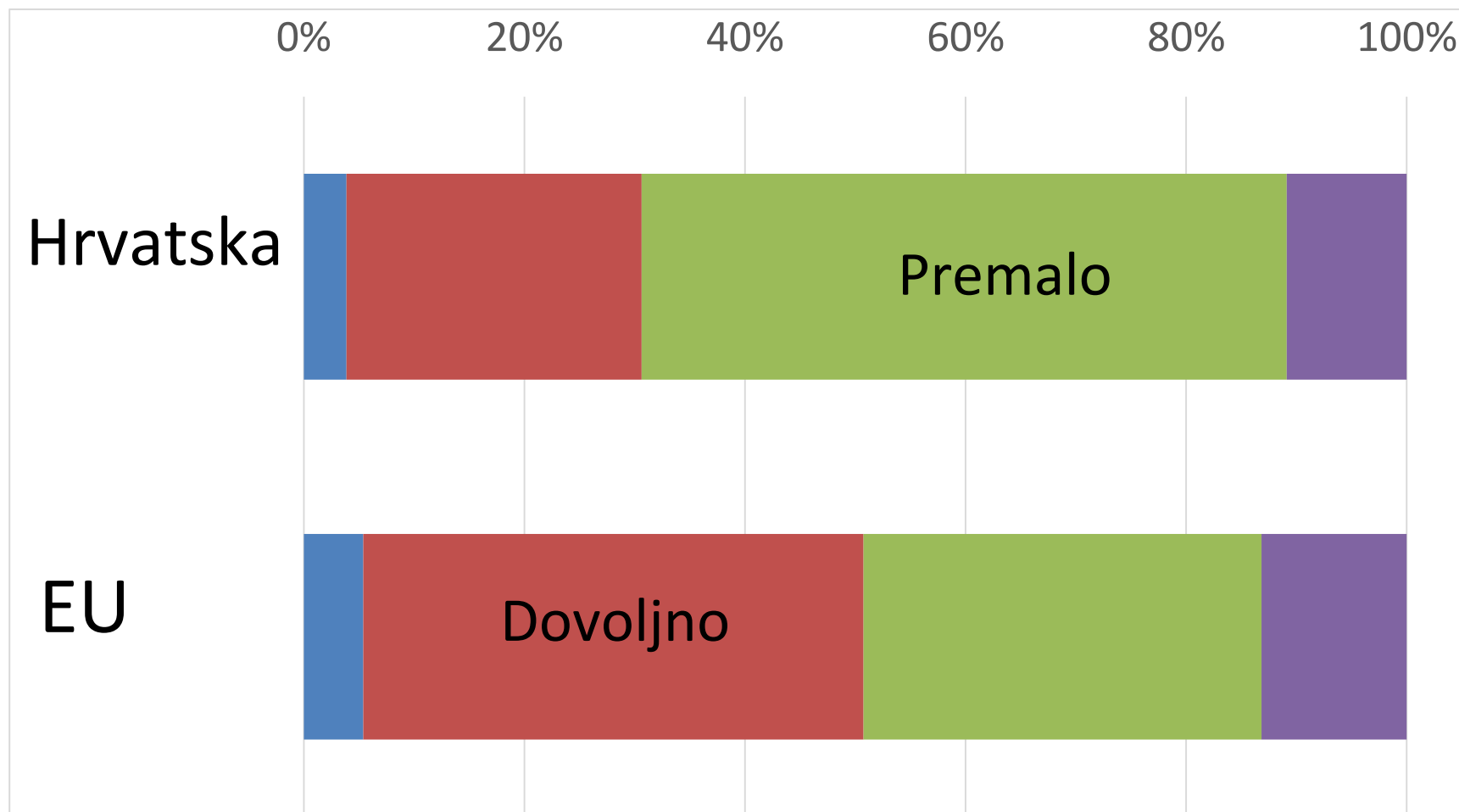
NE

DA

Zaštita klime prioritet pred ekonomskim razvojem? (2011)

Koliko u borbi protiv klimatskih promjena čini...? (2013)

Dobra klima za promjene?

- NE: **siromaštvo i gospodarstvo** prioritetna društvena pitanja, okoliš zanemariv (*CLICK 2013*)

POVEĆANJE RAZUMIJEVANJA
KLIMATSKO-ENERGETSKE POLITIKE EU
I NJENOG UTJECAJA NA SVAKODNEVNI ŽIVOT

www.facebook.com/CLICK.Hrvatska

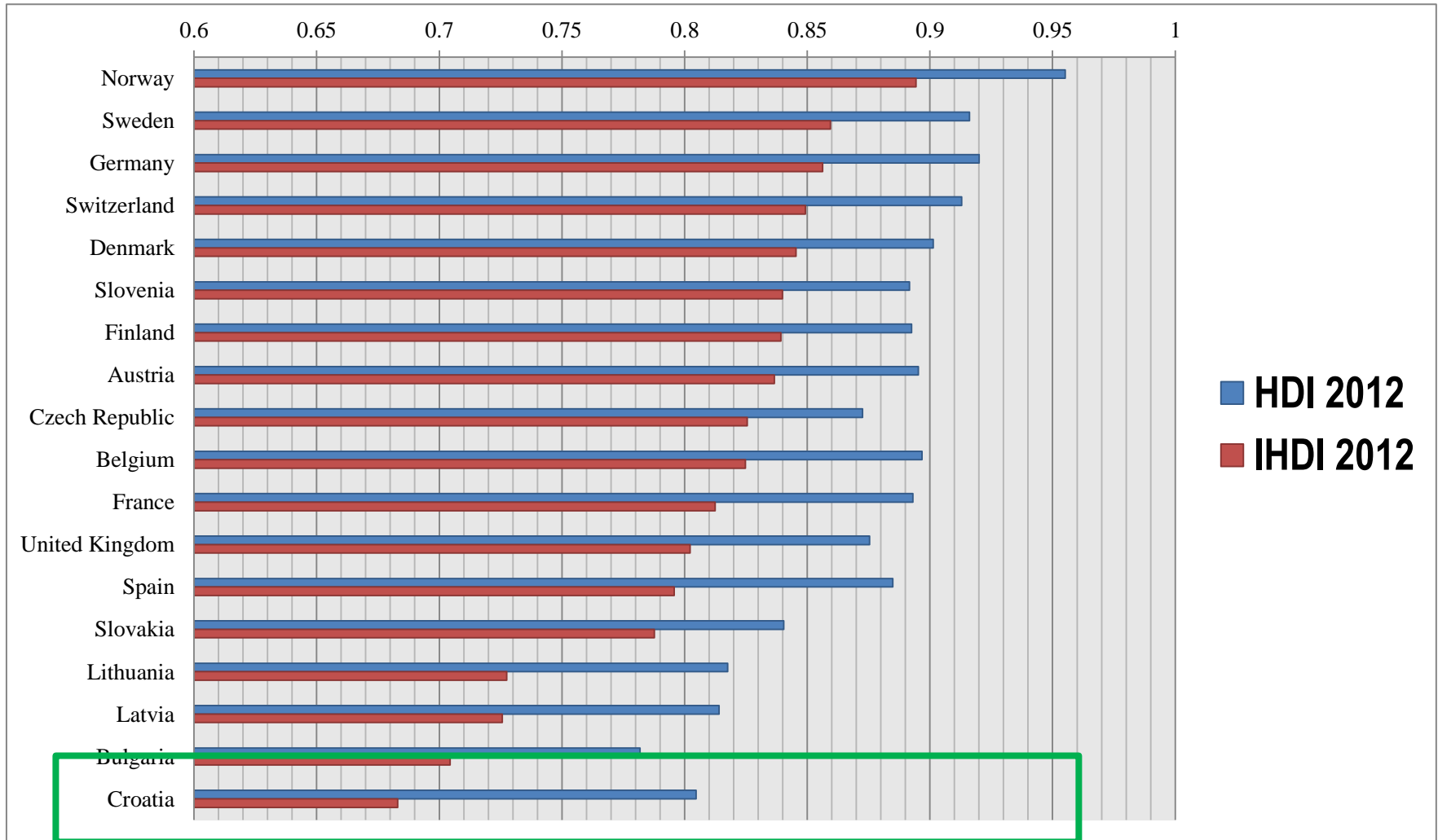
Trenutne cijene i radna
mjesto ili zajednička
budućnost?

nemoguć izbor u Hrvatskoj 2013. GODINE

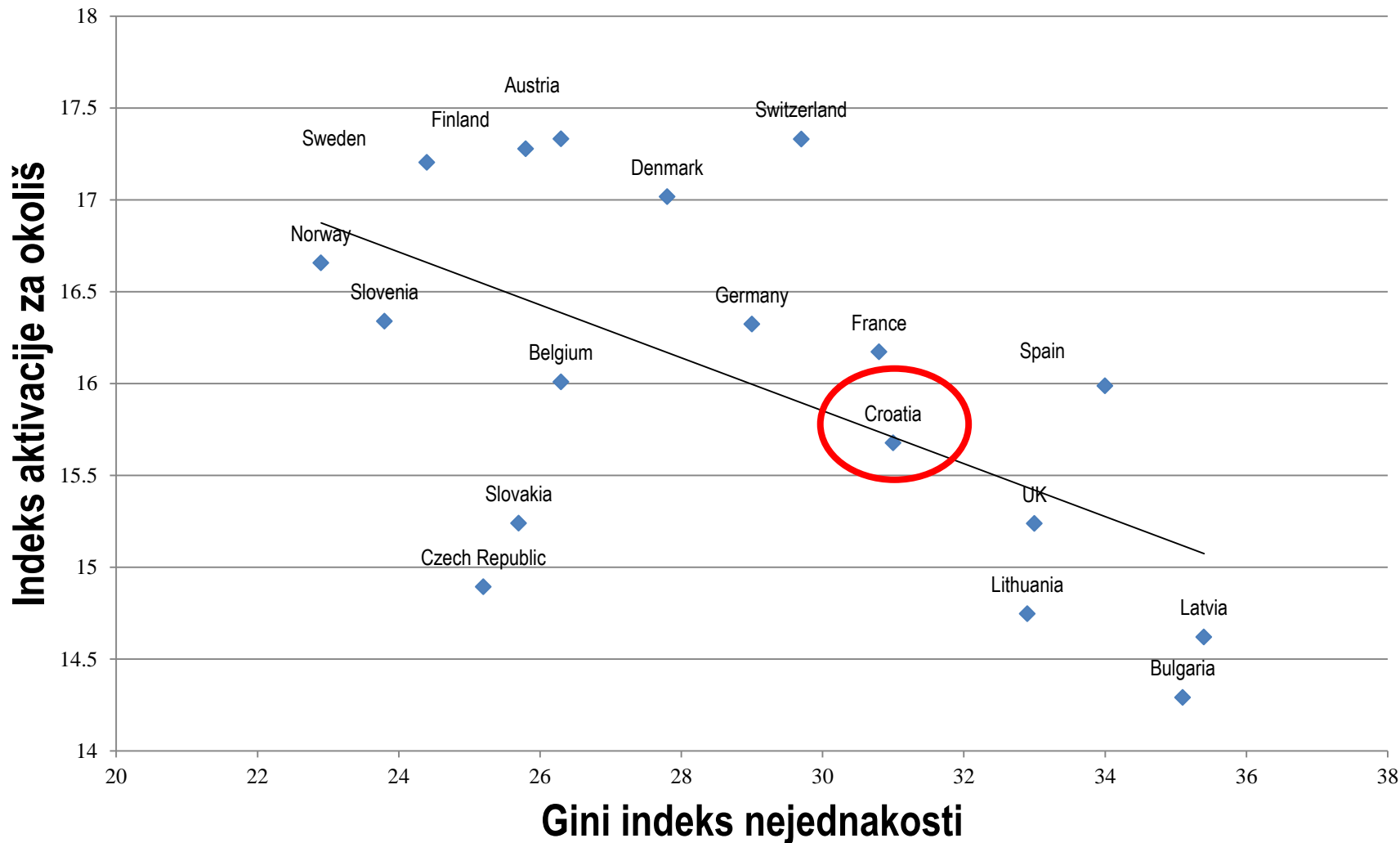
Prosjek skriva nejednakosti:
4gha per capita

Utjecaj nejednakosti na dobrobiti razvoja

Nejednakost smanjuje društvenu aktivaciju na zaštiti zajedničkog okoliša

IPCC WG2 2014

- **Razlike u ranjivosti i izloženosti** štetnim utjecajima klimatskih promjena nastaju iz ne-klimatskih faktora i **nejednakosti proizašlih iz razvojnog procesa** (*vrlo visoka pouzdanost*).
- Društveno, ekonomski, kulturalno, politički i institucionalno **marginalizirani ljudi su posebno osjetljivi** na štetne posljedice klimatskih promjena, ali i na neke mjere prilagodbe i izbjegavanja pogoršanja klimatskih promjena (*visoko slaganje među stručnjacima*).

Kako graditi budućnost?

- Moramo razmisliti kako se želimo razvijati pod ograničenjima klimatskih promjena.
 - Održivi razvoj
- Informiranje o klimatskim promjenama:
 - **‘Klimatske promjene za početnike’ (L. Tomac)**
 - Uključiti znanstvene organizacije u prezentacije, objašnjenja, raspravu o strategijama razvoja
 - Listopad 2014: IPCC sumarni pregled i ‘klimatska brošura’

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG
HRVATSKA

Sustainability Perspectives from the European Semi-periphery

EDITED BY Mladen Domazet /
Dinka Marinović Jerolimov

IDIZ

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

science and society

- Zbornik teoretskih i empirijskih radova iz sociologije, filozofije, ekonomije, obrazovnih znanosti
- 14 autora: 12 znanstvenih radova
 - Teorijske postavke
 - Komparativna istraživanja ISSP Europa
 - Studije slučaja: Hrvatska, Bugarska, Slovenija
- 10. lipnja 2014.
 - Dostupno *online*

Raspravimo...

- **Klimatske promjene se nedvojbeno događaju** i još više će se pogoršati u budućnosti ukoliko nastavimo po istoj razvojnoj putanji
- Hrvatska je **komparativno visoko razvijena** zemlja, ali uz rastuće društvene **nejednakosti**
 - Još uvijek možemo izabrati **alternativni razvojni model** s manjim ekološkim otiskom i osiguravanjem dobrobiti za stanovništvo
 - Politički: adresirati nejednakosti i zaokrenuti razvojni model ka **održivosti**, šire od samog ekonomskog rasta, minimalne uloge vlasti i nade u tehnološko rješenje klimatskog problema

Hvala

- I Theoretical considerations
(Cifrić, Jolić, Šimleša, Žitko)
- II Comparative empirical insights
(Ančić, Brajdić-Vuković, Dolenc, Domazet)
- III Country case studies
(Ančić, Bieri, Domazet, Kufirin, Matutinović, Puđak, Stoilova)